

Tillämpning av miljökvalitetsnormer vid prövning av utsläpp till vatten

Susanne Eriksson

Länsstyrelsen,
Miljöprövningsdelegationen

- Presentation
- Utgångspunkter för prövningen med fokus på ytvatten och ekologisk status
- Vilket underlag erfordras vid en tillståndsprövning

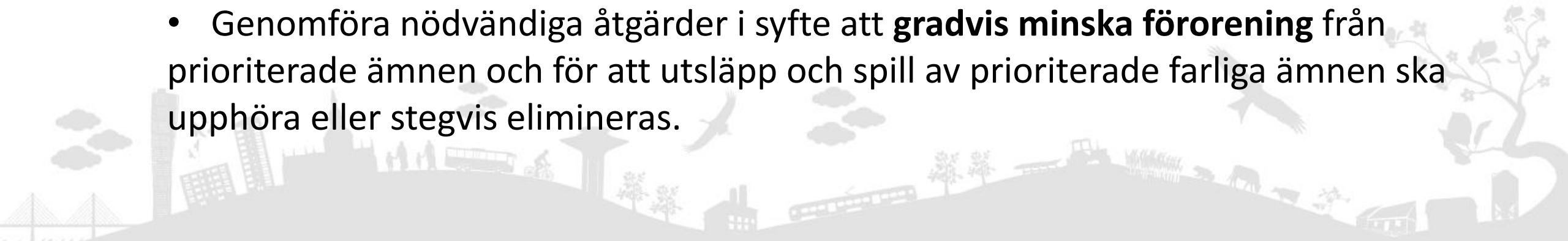

Vattendirektivet

Vattendirektivet syftar till att skydda och förbättra EU:s alla vatten.

Målen i direktivet anges i artikel 4.1 och innebär bl.a. att medlemsstaterna ska

- Genomföra alla åtgärder som är nödvändiga för att **förebygga** en försämring av statusen i alla ytvattenförekomster (ickeförsämringsprincipen).
- **Skydda, förbättra och återställa** alla ytvattenförekomster i syfte att uppnå en god ytvattenstatus senast 15 år efter direktivs ikraftträdande. (2015)
- Genomföra nödvändiga åtgärder i syfte att **gradvis minska förorening** från prioriterade ämnen och för att utsläpp och spill av prioriterade farliga ämnen ska upphöra eller stegvis elimineras.

Ekologisk status

Vid statusklassificering av ekologisk status används ett stort antal kvalitetsfaktorer indelad i tre grupper:

- Biologiska faktorer
- Fysikalisk-Kemiska faktorer
- Hydromorfologiska faktorer

Ekologisk status

Sjöar	Kvalitetsfaktor	Parameter/index
Biologiska faktorer	Växtplankton	Total biomassa Trofiskt planktonindex TPI Andel Cyanobakterier Artantal klorofyll
	Makrofyter	Trofiindex TMI
	Bottenfauna	Bottenfaunaindex ASPT Bottenfaunaindex BQI Bottenfaunaindex MILA
	Fisk	Fiskindex
Fysikalisk-Kemiska faktorer	Näringsämnen	Totalfosfor
	Siktdjup	Siktdjup
	Syrgas	Syrgaskoncentration
	Försurning	MAGIC-bibliotek pH-förändringar i sjön
Hydromorfologiska faktorer	Konnektivitet	Längsgående konnektivitet. Konnektivitet till närområde och svämplan kring sjöar.
	Hydromorfologisk regim	Vattenståndsvariation. Avvikelser i vinter- eller sommarvattenstånd. Vattenståndets förändringstakt i sjöar.
	Morfologiska förhållanden	Förändring i sjöars planform. Bottensubstrat i sjöar. Struktur på det grunda vattenområdet i sjöar. Närområdet runt sjöar Svämplanets. Strukturer och funktion runt sjöar.

Huvudsakligt införlivande av vattendirektivet i svensk lagstiftning och som anknyter till tillståndsprövningen

- 5 kap. miljöbalken
- 2 kap. 7 § miljöbalken – annan rimlighetsavvägning

5 kap. 2 § miljöbalken – miljö kvalitetsnormer och vad dessa ska ange
(gränsvärdesnormer(bindande), målsättningsnormer, indikativa normer och övriga EU-normer)

5 kap. 3 § miljöbalken

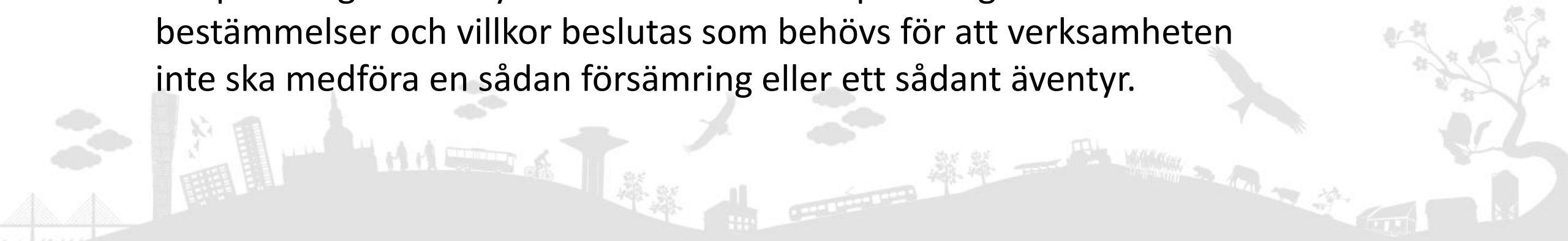
Myndigheter och kommuner ska ansvara för att miljö kvalitetsnormer följs.

5 kap. 4 § miljöbalken

En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att *vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm.*

Vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr.

2 kap. 7 § miljöbalken - rimlighetsavvägningen

Kraven i 2-5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Trots första stycket ska de krav ställas som behövs för att följa 5 kap. 4 och 5 §§.
(Gränsvärdesnorm)

EU-domstolen meddelat dom i målet om muddringsarbeten i floden Weser (EU-domstolens dom C-461/13). Några slutsatser av domen och efterföljande svenska domar enligt HAV.

- **Det räcker med en försämring av en kvalitetsfaktor för att en försämring av status ska ha skett.**
- Miljökonsekvensbeskrivningar och annat underlag i prövningar måste innehålla en beskrivning av hur verksamheten påverkar relevanta kvalitetsfaktorer.
- **Miljökvalitetsnormerna för ekologisk status och kemisk status ska ha samma rättsverkan.**
- Möjligheterna till undantag för vissa verksamheter blir viktiga.

Slutsatser av Weserdomen

- Medlemsstaterna är skyldiga, med förbehåll för att undantag kan beviljas, att inte lämna tillstånd till ett projekt om detta kan orsaka en försämring av en ytvattenförekomsts status eller när projektet äventyrar uppnående av god status, god potential eller god kemisk ytvattenstatus hos en ytvattenförekomst.
- De enda möjlighet att vid prövning tillåta en verksamhet som riskerar att orsaka en försämring eller äventyra uppnåendet av god status eller potential, är om undantag kan beviljas.
- Begreppet *försämring* ska tolkas som att en försämring till en sämre klass för en enskild kvalitetsfaktor räcker för att försämring ska uppstå även om inte den sammanvägda statusen förändras. Om en kvalitetsfaktor redan är klassad som dålig. Är ingen ytterligare försämring tillåten ens på parameternivå.

Underlag för prövning

- Vilka miljö kvalitetsnormer vattenförekomsten (recipienten) har inklusive när de senast ska följas,
- Vilken inverkan verksamheten har på de olika, för verksamheten relevanta, kvalitetsfaktorerna/prioriterade ämnen som vattenförekomsten klassificeras utifrån,
- Hur verksamheten påverkar möjligheten att följa miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsten samt eventuellt nedströms liggande vattenförekomster,
- Vilka försiktighetsmått eller andra skyddsåtgärder verksamhetsutövaren avser att vidta p.g.a. verksamhetens påverkan på miljö kvalitetsnormen.

